

Valtion väyläverkon investointiohjelma v. 2025-2032 / Lausunnon antaminen

KH 18.12.2023 § 474
724/00.04.00/2023

Väylävirasto pyytää lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025–2032 erillisen lausuntopalvelun kautta (www.Lausuntopalvelu.fi) 22.12.2023 mennessä.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon kahdeksanvuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfra-hankkeet, jonka talouskehysten määrittelee Liikenne12-suunnitelma. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen.

Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehysten puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 040 717 7479

Esittelijä

Hallintojohtaja Alekski Heikkilä

Päätösehdotus

Kaupunki antaa investointiohjelman luonnoksesta seuraavan lausunnon:

1. Investointiohjelmassa on kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön kohtuullisesti, mutta Suomen tulisi panostaa infraresurssejaan enemmän vientiteollisuuden edistämiseen.
2. Investointiohjelmassa maantiehankkeita jaksolle 2025-2032 on sisällytetty TEN-T-verkolle huomattavan vähän. Valtatie 4 on osa TEN-T-verkkoa, jonka merkitystä tulisi investointiohjelmassa paremmin huomioida. Ohjelmassa ei ole nostettu ehdolle Jyväskylästä pohjoisen suuntaan tarpeellisia hankkeita. Investointiohjelma ei siltä osin vastaa sille asetettuja tavoitteita saavutettavuudesta ja kuljetusten palvelutasosta.

Äänekoskelle ollaan investoimassa todella mittavia vientiteollisuushankkeita, ja teollisuuden logistinen sujuvuus tulisi turvata.

Investointiohjelman laajuus asettaa omat haasteensa hankkeiden priorisoinnille. Vaikutusten arvioinnissa on paino enemmän ratahankkeiden kuin tiehankkeiden arvioinnissa. Vaikutusten arvioinnissa olisi hyvä katsoa hankkeiden tarpeellisuutta tulevien suurten yritysinvestointien näkökulmasta, joita valtateiden (TEN-T) verkon alueella lähivuosina toteutetaan. Elinkeino toiminnan edellytyksiä ei ole nostettu vaikutusten arvioinnissa riittävästi esille. Taloudellisen kasvun mahdollisuudet on arvioitu lähtökohdin vain rautatiekuljetusten näkökulmasta.

3. Vt 4 Vehniä–Äänekoski; Moottoritien tai moottoriliikennetien ja rinnakkaistieverkon toteuttaminen välille Vehniä–Äänekoski-hanketta ei ole sisällytetty investointiohjelmassa vuosien 2025-2032 aikana toteutettaviin hankkeisiin. Valtatiellä 4 työmatkaliikennettä suuntautuu Jyväskylän ja Äänekosken, sekä Jyväskylän ja Saarijärven välillä. Äänekosken biotuotetehtaan laajentamishankkeet, tulevat investointipäätökset tulee lähivuosina lisäämään raskaan liikenteen määrää päätieverkolla. Uutta teollisuusrakentamista alueelle on mahdollistettu 1 250 000 k-m². Lisäksi Suolahdessa kantatie 69 varrella oleva traktoritehdas on laajentamassa toimintaansa alueella. Investointiohjelman on todettu mahdollistavan elinkeinoelämän kuljetusten kasvun ja hankkeiden toteutusajankohtaan voi yhtenä tekijänä vaikuttaa kytkentä elinkeinoelämän investointiin tai maankäytön kehittämiseen. Vt 4 Vehniä–Äänekoski välin lisääminen investointiohjelmaan parantaa elinkeinoelämän ja työssäkäynnin kannalta merkittävää yhteyttä. Hanke turvaa kansainvälisen liikenteen sujuvuutta ja parantaa liikenneturvallisuutta. Nykyisellään ohittamismahdollisuudet ovat vähäiset, 80 km/h nopeusrajoitus ja vilkas raskasliikenne aiheuttavat liikenteen jonoutumista ja heikentävät liikenneturvallisuutta. Kohdasta muodostuu lähivuosina pullonkaula, eikä valtatie 4 siltä osin täytä tavoitetta liikenneturvallisuudesta ja palvelutasosta.

Äänekosken kaupunki pitää huolestuttavana, että Vehniä-Äänekoski väliä ei ole sisällytetty investointiohjelmakaudella 2025-2032 tehtävien hankkeiden listaan. Investointiohjelmassa tulee tarkastella valtatie 4 merkitystä tiiviimmin tiedossa olevat elinkeinoelämän kehittämisedellytykset huomioiden. Tiesuunnitelman laatiminen ko. kohdalla on aloitettu. Hankkeen nostaminen investointiohjelmaan tulee tarkastella seuraavalle kaudelle 2026-2033.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva kuvaa valtakunnallisesti merkittävimmän liikenneverkon ja sen tärkeimmät solmupisteet nykytilanteessa ja vuonna 2023. Liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa välillä Jyväskylä-Äänekoski on todettu olevan sujuvuusongelmaa nyt ja vuonna 2030 sekä palvelutasopuutteita. Valtakunnallisella tasolla ajoneuvoliikennemäärän kasvu on tunnistettu välille 2022-2040.

Palvelutasolla on merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Mikäli Vehniä-Äänekoski väliä ei sisällytetä investointiohjelmaan vuosille 2025-2032, eivät asetetut palvelutasotavoitteet TEN-T -ydinverkolla täyty. Myöskään Liikenne 12 -suunnitelman tavoite saavutettavuudesta ja strategiset tavoitteet alueiden välisestä saavutettavuudesta, ja matkojen ja kuljetusten palvelutasosta, ei täyty. On todettu, että väli sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle, jolloin vesiin ja maaperään kohdistuu riskejä. Kokonaisuudessaan, kun arvioidaan välin toteuttamisen tai toteuttamatta jättämisen vaikutuksia, tukee hankkeen sisällyttäminen investointiohjelmaan suurelta osin myönteisiä vaikutuksia eri osa-alueisiin.

Äänekosken kaupunki esittää, että valtatie 4 Vehniä-Äänekoski -väli sisällytetään investointiohjelmaan.

4. Alueelliset ELY-keskukset ovat tärkeitä sidosryhmiä Väyläviraston ja kuntien välillä, sillä niillä on tietoa alueensa kuntia koskevista maankäytöllisistä tarpeista. Tiivis yhteistyö alueellisten ELY-keskusten kanssa on tärkeää uusien hankkeiden suunniteltaessa. Investointiohjelman laatimisen prosessissa tulisi ottaa huomioon Suomen vientiteollisuuden investoinnit nykyistä huomattavasti paremmin, eli teollisuuden edustajia olisi kuultava prosessin yhteydessä hyvinkin laajalti.
5. Äänekoskelle tullaan lähivuosina toteuttamaan merkittäviä vientiteollisuusinvestointeja, joiden työllistävä vaikutus ja kansantaloudellinen merkittävyys ovat mittaluokassaan suuria. Valtatie 4 Vehniä-Äänekoski väliä ei ole esitetty edes investointiohjelman 2025-2032 ulkopuolelle jääneissä maantiehankkeissa. Valtatie 4 Vehniä-Äänekoski -väli tulisi ehdottomasti sisällyttää investointiohjelmaan.
6. Tulevissa rataverkon kehittämishankkeissa Äänekosken kaupunki nostaa esille Äänekoski-Jyväskylä-rataosuuden kehittämisen, jolla tehdasinvestointien myötä kuljetusten määrä tulee

kasvamaan. Kehittämisen yhteydessä tulee huomioida mahdollisuudet henkilöliikenteen aloittamiseen eräänä työssäkäyntialueen kulkumuotona.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -